

# el carrer

periodic català d'esquerra

*El socialisme és una moral i gairebé una religió, tant com és una doctrina.*

Lleó BLUM

10 cèntims

Redacció i administració:  
Sant Gregori, 8, baixos

Any 1

Vilanova i Geltrú, 2 desembre 1930

Núm. 2

Dels articles publicats amb o sense signatura en són responsables llurs autors

## Per a l'eficàcia de la premsa comarcal

Es precis ajudar a la premsa comarcal. Té un valor eficaç i una grossa intensitat d'actuació. Caldria enfortir-la ben bé i tota secció de propaganda d'un partit tindria d'organitzar un equip de bons escriptors que curessin d'enviar-los un o dos articles per a cada número, com el que intentà en altre temps la «Unió Socialista de Catalunya».

Serien el punt central de l'ideari i mantindria ben pura la doctrina. Perquè la premsa comarcal abandonada a ella mateixa té el perill de rebaixar el to espiritual, pot arribar un moment que es sentin els seus redactors emportats per les lluites menudes del poble i es llencin a una propaganda personalista.

Durant aquests anys darrers la premsa comarcal ha mantingut un to enlairat, però. No solament l'ha mantingut sinó que l'ha fet créixer; de tot arreu venien propòsits i solucions bellament expressades. Això ha fet que tot Catalunya semblés una ciutat única i d'una gran cultura. Sembla un granar d'esperits selectes que inundés la nostra i reconforta l'ànim aquesta vivor la intel·ligència que ens ve dels pobles.

Cal enfondir-la més, però. Es precis fer-ne un nucli invasor en tots els sectors de la població. I el periòdic menut, de tirada curta, que surt cada setmana o cada quinze dies, escrit amb tota la bona fe per uns homes que a més del seu treball tenen de pagar bona part de l'edició, és una columna d'atac. Al seu entorn es reuneix poc a poc una munió de gent que segueix amb interès la seva propaganda i que si no es fatiguen i abandonen la lluita acabaran per arredessar bona part de la població.

Es convenient que aquests xicots, gairebé sempre són gent jove i ardida, manellegin tots els productes espirituals que la ciutat elabora. Ho manellegin no com a cosa estranya i amb positures d'espectador i de xafarder sinó com a cosa pròpia i tant com la política intervinguin i diguin la seva en Art, en Literatura i en qualsevol altre quefer cultural.

Els recomanem que triïn i especialitzin el més apte en cada especulació; no tots serveixen per tot. Però de totes maneres que parlïn i s'enquimerin per coses alienes a les menudes picabaralles de campaneret. Que d'aquestes altes invencions que avui poden considerar-se, encara, quefer exclusiu de la ciutat procurin infiltrar-se'n i hi posin les seves mans, també, i amb fonda vibració facin intervenir-hi els veïns.

Catalunya té avui de notable i esperançador que cada ciutat petita es senti relligada a una obra comú. I l'obra comú és, a més de redreçar-la i fer-la reclamar una personalitat, elaborar-la de nou, recriar-la. Per a aconseguir-ho cal avivar-li un esperit de tafaneria per les grosses funcions de la intel·ligència i del sentiment. De Catalunya no convé fer-ne un clos tancat per a admirar coses rònegues i florides, sinó una ampla eixida, un carrer ben espaiós, on, junt amb les idees pròpies i els neguits forans s'empenyin i ensopeguin com la gent d'un firal. Catalunya tanmateix també té d'ésser un camí del món. I només essent un camí del món podrem estimar la seva vàlua, podrem sentir-la com una cosa pròpia i una creació particular.

I en aquesta feina, joves ardits, que escribiu aquestes fulles periodístiques en les petites ciutats i en les viles, teniu de col·laborar-hi amb tot el fervor. Cal redreçar Catalunya, però ensems cal pastar-la de nou perquè s'havia desfigurada, i per a pastar-la convé emprar les millors matèries, les últimes que aconsella l'experiència humana i moltes qui sab d'on venen.

J. AIGUADER I MIRÓ

## Protestem

L'organització obrera de Barcelona i demés pobles que han alçat la veu en protesta dels fets de Madrid contra el govern Berenguer per no haver sabut evitar un dia de dol pel sol fet de que el poble volgué exterioritzar els sentiments de la pèrdua d'uns fills morts de desgràcia a Madrid per ensofocament d'un edifici, en voler passar la comitiva per un dels carrers centrals de la mateixa, oposant-s'hi les autoritats, però d'una manera tan inadequada que hi hagué gran nombre de ferits i morts. Davant d'aquest fet, tots els pobles d'Espanya en protestaren i Barcelona fou altre cop teatre de violentes escenes. Per declarar-se en vaga i fer les manifestacions que el poble sempre sol organitzar, fins aquí essent una cosa pacífica, no s'havien d'emplear les armes de la forma que les autoritats ho feren atropellant, ferint i matant a éssers tan indefensos deslliurats del mal que sobre d'ells hi veien certs homes forjant-hi quimeres d'una fantàssia aclaparadora.

El que hem de tenir cura és al plantejar l'atur i de fer les protestes; cal que aquestes obeeixin la consigna i els que la donin que no desvirtuin el fet involucrant-hi coses i paraules fora del camí que es plantegen, perquè mantes vegades les apariències enganyen i, per tant, cal contar sinó amb la seguretat amb la preparació necessària de cada moment la violència per resoldre les coses de la manera millor i possible dins del partit que encarni l'obrerisme en la força nascuda dels sindicats amb tota responsabilitat.

El nostre clam d'enèrgica protesta va dirigit al govern, responsable de llurs apagades, de cents d'obrers presos, de vagues apoiades pel mateix, sindicats clausurats, periodistes processats, periòdics suspesos i multats. Demanem justícia i llibertat, que és la necessitat de tots.— J. VIUR

## Les lliçons d'una vaga

Finida la vaga i el proletariat novament a les seves feines, procurarem analitzar les causes que la provocaren i la manca de control que els dirigents del moviment palesaren i que si la importància i la sensació de força tan enorme demostrada en els principis per l'Organització no hagués estat tan gran, avui podríem dir amb justesa que aquesta s'havia incapacitat per sempre més. L'èxit, de totes passades, no ha tingut la brillantesa que mereixia. Força entelat per unes forces de reduïda importància; però que per la seva actuació violent i desplaçada dominen als elements dirigents en nom d'uns «principis» caducs i disolvents, l'organisme confederal ha mancat en autoritat, no ha sabut imposar la disciplina, quan precisament era més necessària.

La vaga general va esclatar prenent per motiu els atropells de que fou víctima la classe obrera madrilenya. L'esperit de solidaritat, doncs, semblava que només era que un motiu que, encara que just, podia servir com enllaç per un moviment d'un altre caràcter. Ens enganyarem però. Els dirigents llançaren la massa al carrer sense consignes determinades i com a conseqüència lògica aquesta s'avantpassà als seus propòsits purament sindicals. La massa ha tingut la sensació d'un desinflatament per part dels directius. Cal pensar sempre que les objeccions populars parteixen sempre d'un aspecte purament simplista.

Per això hem pogut observar que les masses, responen a la crida que se'ls hi va fer, havien previst el vertader caràcter del moviment, caràcter que s'escapà del tot als dirigents del moviment i per aquest fet precisament no van poder controlar com calia a la classe proletària que, influenciada per l'ambient, creia en el moviment polític com a finalitat de la vaga. Una vaga general, avui, si no es cristallitza amb un moviment que enfoqui els dos aspectes de la vida nacional, l'econòmic i el polític, està condemnada virtualment a fracassar.

El fet que les masses no obeeixin les ordres de retorn al treball no vol dir res en contra d'elles. Tampoc vol dir indisciplina. Vol dir senzillament que tenien una visió perspectiva del moviment completament real i la seva resistència no era només que un signe de rebeldia contra l'esterilitat a la qual condemnaven els directius la vaga.

Hi hagut, però, cassos d'indisciplina manifestos. L'origen natural d'ells és la posició dogmàtica i ultramontana de certs «grups» més o menys afectes a l'Organització i que lluiten per prendre el control d'elles. Aquests grups, vertader lastre del moviment sindical de Catalunya, són l'origen de la indisciplina intestina existent dins la mateixa direcció. Això no afecta naturalment per a res a la visió perfecta que del moviment en tenia la massa proletària.

\*\*\*

La vaga general és un arma de dos talls que cal usar amb molta moderació. Quan s'usa amb fins purament sindicals la seva perllongació porta fatalment al fracàs. Tenim el conven-

## Al Dr. Aiguader

En aquestes hores d'angoixa i de neguit en que vivim, des de les planes d'aquest modest, però noble i valent portant-veu, plau-me dir ben alt que estic, que estem a les vostres ordres, car sou el nostre mestre; amb quina joia os anomenem el nostre mestre, com ens encoratja i enalteix aquest mot; quina llàstima tants de deixebles com hi han a mans de gent, que en lloc de fer-los-hi viure la realitat del moment, els entretenen parlant d'eleccions i de política de passa-temps perquè els temen els moments que puguin venir, que necessàriament han de venir; quina llàstima que aquest estol de jovent amb energies i amb cor noble no s'apleguin sota vostra lleialtat i noblesa car necessiten un home com vos que els encoratji i els ensenyi

la manera de comportar-se amb nostra terra primer i amb l'humanitat després, que els hi ensenyi la manera com han de conquerir el dret de ciutadà, temps ha no reconegut en aquest país qui com vos honorable deixeble de l'Avi ha sofert hores i dies de captiveri, d'angúnia i d'amaror per nosaltres, per la llibertat de l'home i de la terra; heu sofert decepcions i traïdories i no per això ha minvat vostre delit i no heu sentit odi; sou cor noble, cor d'infant, cor valent; per això nosaltres al costat vostre ens hi sentim també valents, tenim una fe cega amb vos car tenim la seguretat que no ens haveu d'enganyar, ni busqueu cap profit personal, al contrari ho sacrifiqueu tot per la llibertat. Mestre, cor noble, els vostres diexebles esperen d'altres vostres ordres, maneu.

C. MARTI

Hi han coses que per entendre-les es necessita una certa clarividència innata. Ara mateix no comprenem la relació que hi pugui haber entre la inauguració de l'estatge de «Protesta», el doctor Montagut i el fill d'En Bertrán i Musitu.

ciment que en aquests cassos, en els quals només es tracta de demostrar la potencialitat de l'organització sindical obrera, el que caldria fóra propugnar per un mètode d'una vaga d'una hora. La potencialitat obrera quedaria igualment demostrada.

Una vaga general deu tenir un objectiu, com hem dit, polític. Els organismes obrers, en aquest cas, han d'acceptar el control d'un partit polític obrer afecte a l'organització sindical. Aquest partit és el que donarà les consignes en moviments semblants, és el que controlarà l'acció i el que pot assumir la responsabilitat perquè haurà pres totes les precaucions que li possibiliten el triomf. Això no és fer una feina contrària a l'organització sindical, ans al contrari, és en aquest pla que amb dues organitzacions es reforcen una a l'altra. Ambdues corresponen essencialment a una mateixa finalitat purament harmònica i que són el complement l'una de l'altra. Naturalment això succeeix quan es té una perfecta visió dels problemes polític-econòmics de l'actual capitalisme, el qual ha assolit un nivell de perfecció científica admirable, absorbint els òrgans que componen l'estat.

Quan la massa no es troba enquadrada dins un partit polític obrer passa el que suara amb la vaga. Baldament tingui una visió perfecta de la situació es trobi mancada d'orientació política i que en un moment donat s'apoderin d'ells els elements irresponsables i incapacitats per donar unes consignes essencialment positives.

Depèn de la posició que prengui en l'esdevenidor la massa obrera referent al partit polític obrer perquè aquest pugui ésser un aglutinant que ensinistri les masses cap l'assalt dels poders. Si el partit pot formar-se al marge de l'organisme sindical, però paral·lel amb ell, fàcilment aquest reflexarà la visió del proletariat en les realitats de l'esdevenidor revolucionari.

Daniel D. MONTSERRAT

## Apunts d'història

### Records d'infantesa

Era cap a l'any 1922 quan per Barcelona mataben impunement pels carrers, que una par de la joventut de la Lliga Regionalista se'n va separar pel caire col·laboracionista en que havia caigut.

D'aquella escisió en sorgí la Conferència Nacional Catalana on després d'un llarg i enèrgic debat la fracció d'esquerra que va assitir-hi, i de la qual el venerable vell En Francesc Macià n'era el seu cabdill, es retirà d'ella vist el caire reformista que l'informava.

La fracció de dreta, composta totalment d'homes dissidents de la Lliga, quals possibilitats allà eren gaire bé nul·les, acordaren formar «Acció Catalana», mancada virtualment de ço que tant fa ostentació.

En marxa ja el novell partit es trobaren amb una pila d'homes fets diputats i regidors per obra i gràcia de la Lliga.

Vingué l'any 1923 i amb ell l'esperonada del general Primo de Rivera, amb el concubinat de la Lliga o burgesia catalana i amb un silenci absolut per part de tots els partits històrics. Aquest assalt al poder serà el fet més vergonyant que registrarà la història cap partit s'oposà al seu camí, ni republicans, ni socialistes; en aquestes condicions fou un acte fàcil.

### Records d'adolescent

Sobrevingué la dictadura; començà la seva tasca de repressió; mentres aquesta repressió era portada a terme el novell partit no donava senyals de vida, tan sols uns quants dels seus intel·lectuals es dedicaven a la literatura, aquesta literatura tan amorfa de que avui estem sadollats. La literatura del passatemp com vulgarment diem.

Mentres tant, però, el venerable vell Macià, expatriat a França, amb un aplec de joves, feren conèixer al món el problema de Catalunya amb l'únic acte de virilitat que durant aquells anys d'oprobri es produí amb l'aixecament de Prats de Molló el qual ell personificà.

Mes, oh! allò que semblava que tenia que durar tota la vida, va venir un moment que es va trencar, canviant el personal, mes no els procediments. Es durant aquest trencament que els antics regidors són reposats en son lloc, trobant-se aquell partit altra

## ¡Abaix les armes!

Amb el crit de condemna a les armes, semblà que anava a remoure's el món. després de la guerra europea, el gran desastre mundial. Els mateixos governs promotors del conflicte guerrer formaren colla per mediació de la Societat de Nacions, portant com estandart les conferències del desarme. Ha passat ja una dècada i què hi ha de positiu? Absolutament poca cosa que valgui la pena, per no dir res o pitjor que abans del desastre o la preparació d'altre guerra, tal vegada més infernal com cap pugui comptar-ne la Història. Bé és veritat que hi hagut una reducció i minorament de consignacions de guerra en els pressupostos de les Nacions, però també és veritat que va en augment la perfecció d'aquestes màquines voladores que en un moment donat podran arrasars camps, viles i ciutats i posar en gran perill tot el que la Humanitat hagi lograt de perfecte.

Reflexionem amb tàctica. Per què serveixen les armes? I qui les construeix? Qui les usa? Oh!, aquí està el quento o la mare dels ous, com vulgarment sol dir-se!

Deia el savi: «Comença home a conèixer-te a tú mateix». «No vull violar amb la meva conducta la dignitat de la Humanitat». «Vull ésser jutge suprem dels meus propis actes».

Així hauríem de discórrer tots, i en doble sentit, els homes que assumeixen les responsabilitats del poder. Succeeix així? Verdaderament, no. Parlarem entre singular i plural. Sabem per la Història que en el segle XV, durant les dues regències de Catalina de Médicis, és portà a cap la matança dels Hugonots. Hem sabut després que aquesta dona féu manifestacions d'¡Abaix les armes! Són suficients aquestes manifestacions per a borrar tanta sang derramada? Són suficients les conferències de la Societat de Nacions per a borrar els disbarats que tots sabem de la última guerra? N'hi ha prou amb la neutralitat de N'Eduard Dato per a poder dir que Espanya ha sigut una nació humanista davant les armes? Oh, desastres de les guerres colonials, els atemptats pels carrers de Barcelona... Prou; faig punts suspensius, perquè veig al cap de la ploma un tros de metall que podria esgarrrar una tirada de carn blanca!

Que mediti també l'amic Manel Ballester si té el dret a parlar del desarme, després de tenir a casa seva armes resguardades a nom de somatenistes i haver d'estar subjecte a disparar-les a la primera ordre que li dictin els superiors.

Per voluntat popular he desempenyat càrrecs que em concedien la facultat de portar armes, i mai vaig voler-ne fer ús. Hauria passat la frontera si hagués tingut d'empunyar un fusell per a encarar-lo a un germà; proves n'he donat. En situacions apurades, hauria pogut recórrer als homes d'armes perquè m'haguessin guardat les espatlles; però mai. L'intel·ligència, encara que sigui la d'un pagès, ha de superar als trets bestials.

volta amb regidors; primer, per obra i gràcia de la Lliga, i després, per la dictadura.

### Per allà l'any 2000

El mestre d'un col·legi està ensenyant a uns alumnes la història de Barcelona, de la qual sentim que en llegeix un paràgraf que, vista la forta actualitat, som temptats a reproduir. Diu així:

«Mentres el poble debatia amb un heroisme inconegut contra les forces reaccionàries del general Berenguer, com a prova del seu descontent, uns homes d'oposició al règim gaudien de l'alt sitial de regidors d'aquest poble que es de-

mostrava insotmés. Mes no trigaren molts dies que aquell poble amb un acte digne complia amb el seu deure. Aquells regidors, però, que eren d'oposició al règim instituit, recordaren el que el poble feia mesos i mesos, els demanava, un acte de virilitat com a representants populars a la corporació.

Mes, oh, paradoxa! l'acte de virilitat el feren contra el poble quan els anaven a treure del seu sitial.»

La nostra ploma no és prou manyaga per a seguir transcrivint tots aquells horrors que es produïren a continuació.

Un SEGADOR 1930

## Llibres

### «Els homes de la dictadura»

Amb aquest suggestiu títol acaba de publicar l'editorial «Cènit-Madrid» un volum degut a la ploma d'En Joaquim Maurin.

Maurin, en aquest llibre, se'ns presenta com una de les mentes més preparades—dintre la península Ibèrica—de l'escola marxista, de la qual n'és lluitador, i que féu ús de la dialèctica marxista per arribar als recons més amagats de la política espanyola per lligar-los entre ells, doncs la història no és més que una continuïtat de fets.

Comença analitzant els orígens de la dictadura, de la qual demostra que no fou deguda al terrorisme i a les responsabilitats que per primera vegada anaven a ésser demanades, sinó que és el procés històric de dos sistemes en lluita contínua dintre el terreny econòmic: el feudal i el burgès. I que el darrer,

Considero que és un crim moral l'assassinar un germà inferior per alimentar un superior. D'aquesta manera obra la meua consciència, davant el vegetarisme. Que tot ço exposat en aquestes planes promou riotes? No m'interessa. Pregunta: Què queda de la veritat, els luxes i la mateixa submissió de l'home?

Per contestar aquest punt, francament, em declaro revolucionari, partidari de la Revolució Social, que vagi apoiada amb la intel·ligència i els braços tot alhora, tenint en compte que si el pagès amaga la clau del graner i el món restant del treball suspèn la feina durant una mesada, podem ben dir prou. Adeu privilegis i burgesia!

Heus-ací un concret ben ideològic que abarca a tot un sistema de Revolució Social. I per matar aquest sistema tan lògic davant la humanitat, són conservades les armes. Qui vulgui menjar que treballi; pot haver-hi un perfil més humanista?

El Progrés, la Justícia i la Raó Natural és una trilogia que permet a cada qual el dret de posseir el seu o sigui viure de la seva producció amb el major benestar possible i la felicitat relativa tota vegada que l'absoluta és impossible. La Naturalesa ens ha creat a tots per igual i, per tant, no tenim de conuiu amb la desigualtat de drets, única i exclusiva malestrugança de l'humanitat.

L'edifici de l'actual societat, es precipita vers el seu derrumbament per més que els burgesos de dreta i esquerra emprin l'us de les panacees reformistes.

Els misteris només poden donar goig als que sols procuren viure de l'alié; i si la divinitat es el suprem ideal del bé, veritat i bellesa, amb quin dret apoya l'explotació entre germans? on és la puresa i civilització que tant alardeja?

De les primeres edats, els dèspotes de Ransés, Nabucodonosor, Ciro, Alexandre, August i altres feien agenollar els esclaus davant l'estatua de la llibertat. I de l'edat moderna podem parlar dels capricis d'Alexandre Magne, Bonapart, Bismarck, Kaiser i altres de més recents.

La vida ha d'estar lliure de fanatismes de tota classe per desenrotllar l'intel·ligència de l'home, i aquest, ha de saber, que si poseeix més terra que la que pot conrear amb els seus braços comet un abús, injustícia i tirania.

J. RICART

davant la temença d'una revolució social, doncs el proletariat ha conquerit ja personalitat pròpia, s'entrega al feudalisme, l'única classe a Espanya amb una visió clara del seu rol històric. Aquesta és la primera conclusió que es treu del llibre d'En Maurin. El feudalisme, però, ha caducat. La burgesia amb les seves vacil·lacions es veu impotent per a fer la seva revolució.

Es per això que posa en primer pla com a responsables d'aquest crim que durant set anys venim patint, a Sánchez Guerra, Cambó, Pau Iglesias, Largo Caballero, Lerroux i Melquíades Alvarez.

De Sánchez Guerra, que fins avui havia anat precedit d'una aureola d'home d'oposició a la dictadura, degut a l'intentona de València, diu que això fou tan sols quan es vegè que perdria la quefatura del partit conservador i que el seu intent no fou sinó més que un pas de comèdia, doncs si un veritable intent hagués tingut no s'hauria en-

tregat, sinó que hauria seguit el seu camí revolucionari; veiem lo que diu d'ell.

«La proba és que ell, com tota la burgesia, acceptà el cop d'Estat com un acontereiment salvador. Fins al 1927, és a dir, durant quatre anys, es va mantenir amb actitud de silenci; i «qui calla, otorga». Deixava que la dictadura portés a cap la seva política, que a la fi, no era altra que la del partit conservador. No hi havia mes que una diferència de figures representatives.» Es tan sols davant el perill revolucionari que vol salvar la monarquia amb el pronunciament de València.

### Cambó

Es damunt d'ell que cau el pes més fort de l'acusació; d'ell en diu l'home dels grans pànics. «El pànic de 1917 el portà a capitular davant del Rei. El pànic de 1920 l'impulsà a donar el Govern Civil de Barcelona a Martínez Anido amb carta blanca per a «pacificar». El pànic de 1921 el convertí en ministre, al costat de Maura, per tal de solucionar la crisi marroquí i la de la indústria catalana. El pànic de 1923 l'incità a impulsar el cop d'Estat. El pànic de 1930 el guia a la formació d'un bloc reaccionari que s'interposi al camí de la revolució.»

A l'ensem, cada cop que la dictadura estava en perill, sorgia la figura de Cambó, doncs a la fi havia estat el seu puntal al donar-se el cop. En 1924, davant el perill d'altres pronunciaments; 1925, qüestió del Marroc; 1928, estabilització de la pesseta; 1929, projecte de constitució i reparació d'una part de la burgesia, són altres tantes dades en les quals la veu de Cambó no podia fallar com a guia del dictador. Acusacions concretes són les llençades des de les planes del llibre de Maurin.

Posa de manifest l'actitud del partit socialista espanyol, en les persones i els seus dirigents; essent l'apoi donat a la dictadura conseqüència de la trajectòria que li donaren el seu cabdill Pau Iglesias i els seus satèl·lits Largo Caballero i Saborit, com a conseqüència de la fugida de les masses vers la Confederació Nacional del Treball.

Lerroux i Melquíades Alvarez, representants de la petita burgesia, són els darrers sobre els quals cau l'acusació, que com enemics del règim es presentaven, tota la seva actuació fou encaminada a desbaratar tot intent revolucionari que contra ell es produís. Acaba el volum d'es-

## Política social

### Esgotament de la missió històrica de la producció capitalista

II

Demuestra la crisi que a través el sistema de producció capitalista el que ni tan sols pot resoldre el més primari dels problemes, el qual forçosament havia de presentar-se per ésser precisament fill natural del sistema que regeix: «L'atur forçós».

Aquest problema és un dels extrems d'una paradoxa del capitalisme, i està dins d'aquest sistema social, sense solució. Les grans indústries i el «trust» treballant únicament per treure benefici, es troben en arribar al cim del seu desenvolupament, amb que la seva producció ja és superior a les possibilitats d'adquisició del mercat. Aquesta possibilitat està, naturalment, en directe proporció amb la potencialitat econòmica individual del poble, ja sigui dependent, el qual, com que guanya poc, necessàriament té que comprar poc. Per altra part, el desenvolupament de la gran indústria està preci-

près d'analitzar la forma simplista amb que els republicans enfoquen el problema amb aquests paràgrafs.

«Naturalment, aquesta revolució creadora no pot ésser obra dels republicans. No la portaren a cap quan tenien forces suficients. Menys ho faran ara. Els republicans, tot lo més podrien produir un engendre híbrid com el de 1873.»

La gran revolució espanyola serà la classe treballadora qui la portarà a cap.

¡Saludem la pròxima República Socialista Federativa d'Espanya!»

Aquest volum del qual acabem de fer recenció és el que vos recomanem per a que llegiu i recapaciteu, doncs d'ell se'n deriven moltes lliçons per al nostre pervindre.

Felicitem des de aquestes planes a Joaquim Maurin per la seva obra, esperant que la literatura marxista sobre qüestions hispàniques de la qual tant n'estem mancats, no serà la darrera.

Pere URGELLES

**Mentres la dictadura continua, al nostre consistori hi han homes adherits a partits neta-**  
**ment republicans**

Lliga + U. P. + Cambó + «A B C» + Sindicats Lliures + Bertrán i Musitu + Baró de Viver + Martínez Anido = 3.<sup>a</sup> dictadura

sament basat sobre el màxim benefici obtingut a espatlles del treballador i del comprador, jornals i sous mínims i preus de venda elevats.

Ara bé; si considerem que el treballador i consumidor són en la seva generalitat l'expressió de la mateixa personalitat, és natural que guanyant poc i comprant car, comprí poc. D'aquí neix un problema de sobreproducció, mentres que en realitat no existeix. Resten productes amagatzemats (no venuts), perquè el treballador no té diners per a comprar-los i no per saturació real. I ens trobem davant de la paradoxa que ens confirma la fallida total dels sistemes de producció burgesa. Hi ha sobreproducció de mercaderies, mentre la gran majoria del poble que treballant les produeix i produint-les enriqueix al capitalista, no pot fer ús d'elles.

Sobren 1.000 parells de sabates i 10.000 persones tenen fretura d'elles!

Solució capitalista del problema: acomiadament d'obriers i disminució de la producció.

No n'hi ha prou amb l'exposat per a condemnar sense dret d'apel·lació tot règim ja sia monàrquic o bé republicà, el qual recolza la seva existència en un sistema social de producció i repartiment de tal producció en la forma abans dita?

Tot això és naturalment, fruit de la completa anarquia de la producció degut al fet de que cada industrial produeix el que creu que li pot donar un més considerable benefici i no el que positivament manca en el mercat. Aquesta forma d'anarquia productiva que, amb la formació dels grans trusts té tendència a disminuir en el país, per representar una forma de monopoli que condueix com a conseqüència a l'eliminació de la lluita de competència, es presenta internacionalment amb un caire molt més greu. La topada violenta dels grans «trusts» internacionals per la conquesta de mercats d'exportació i per tant a les lluites fatals de duanes i competències en els armaments.

Inevitablement la política de conquesta determinada pels capitalistes en lluita per assegurar-se nous mercats de venda i territoris rics en matèries primes, porta amb ella la més monstruosa de les manifestacions d'un sistema social en franca devallada: La guerra.

NUMEN

## El partit monàr- quic català

11

Si jutgessim amb severitat o ens el prenguéssim, cosa impossible, seriosament, arribariem forçosament a la conclusió que cap ciutadà d'arrelats sentiments catalans, no podria formar dins els seus rengles, donada la seva tèrbola actuació.

Prenent solament per inici la data del cop d'estat dictatorial, i deixant, per tant, d'analitzar la política portada a cap anteriorment, la qual ja de fet l'incapacitava, comprovem que la dictadura fou possible, en recolzar-s'hi el general de trista memòria, amb la seva força (entitats econòmiques, patronal, somatent). Els primers mesos foren d'intima col·laboració: malgrat els que hi havien ací de dictadors, no es distingiren pas precisament per les seves primmirades maneres en tractar els nostres assumptes; ja que ens hem de recordar que els primers temps foren els més forts de repressió, soferta vergonyosament per tots els catalans, en tirar pel fang barroerament tot el que podia ferir els sentiments més cars al nostre poble. Amb tot, no hi hagué per part d'aquest partit col·laboracionista cap protesta per la forma emprada contra allò que representava la ideologia per ells sustentada.

Aquesta solament fou feta en veure i comprovar amb esglai que la destrucció sistemàtica que anaven fent diàriament els dictadors locals, en ço que atenyia a l'aspecte pairal, no es pararien ni davant d'una Mancomunitat donada per mercè reial, sense pensar, il·lusos, que de la mateixa manera que fou donada podia ésser rescabada, com aixís fou, per decret.

Aleshores sí, protestaren. Per què? Perquè vegeren que un dels seus puntals més fermes desapareixeria i ja no podrien ésser amo i senyors més endavant dels interessos catalans. Sols aleshores, en comprovar que no hi havia res a fer, optaren per retirar el seu ajut oficial, sense considerar que el dictador amb la seva actuació ja els havia acomiadat a la bestreta.

Una altra vegada, segons versions autoritzades, els seus clams de protesta arribaren fins als peus del dictador, fou amb motiu de les detencions de batlles i regidors de pobles que havien votat el plebiscit

## Diàleg breu

Com l'anterior, es desenrotlla al cafè del Casal Catalanista i únicament hi pren part el Sr. Canons. Una entitat política i que no s'hi parlés de política tantmateix faria riurer. Doncs bé, el señor Canons no s'havia donat compte que aquella casa fos d'Acció Catalana i molestat per la tendència francament antilliguera, digué:

— Jo, Catalunya la defenso amb tot i per tot; però com que abans que tot soc del a Lliga, em dono de baixa d'aquesta casa.

I tot seguit es va treure una tarja i aquell home que defensava Catalunya abans que tot estengué la baixa escrita en castellà.

Els de la Lliga, ja ho sabem Catalunya abans que «todo». Jal jal jal!

del Centre de Dependents, en comprovar que la majoria dels seus representants comarcals estaven a la presó, i per a deslliurar-los es vegeren obligats a fer-li present que si no els deixaven anar ordenarien un lock-out: aital argument fou definitiu i tot restà apaivagat.

Portem dit, que sempre les actuacions del partit han anat encaminades a protegir els interessos materials dels seus afiliats, si algunes vegades han aixecat bandera amb els ideals que diuen que professen, ho han fet contant tan sols en que amb l'enlairament d'aquests serien recompensats materialment (Eleccions, Solidaritat, Assemblea de Parlamentaris, Plebiscit).

Havem vist que si es van trobar algunes vegades enfront del dictador, mai no fou a pretext de motius ideològics, tancament de centres, limitació en l'ús de la llengua, negació de la nostra ensenya, sinó quan van veure que els seus interessos de classe estaven fortament amenaçats.

I per a refermar l'escrit anteriorment sols ens cal transcriure les manifestacions fetes pel seu líder Cambó en la seva primera anada a Madrid després de la caiguda del primer dictador, el qual en preguntar-li quin concepte li mereixia l'actuació de la dictadura caiguda digué textualment: «que la seva actuació en els dos primers anys fou magnífica i digne d'apreci per tots els espanyols, però que la continuïtat de la mateixa i els procediments emprats més tard li valgueren la censura de tothom.»

Aquestes declaracions que

## Conferència

El passat dimarts, dia 25, tingué lloc a l'Ateneu i organitzada per l'Associació d'Alumnes Obrers una conversa a càrrec del jove estudiant de Dret En Joan Blanch, el qual disertà sots el tema «La Societat de Nacions i l'obra de la Pau». La conversa fou documentadíssima, ço que posà de manifest l'interès del disertant sobre el tema, qui féu un detingut estudi de la Societat de Nacions i la seva tasca en els diversos aspectes, fent en acabar una crida als «escèptics» per a que tinguin fe en la tasca pacifista que porta a terme la Societat de Nacions. Nosaltres, sens dirigir-nos al disertant, diem el que sentim, i és que no creiem en l'eficàcia pacifista de la Societat de Nacions pel fet essencialíssim de que som pacifistes de soca i arrel. Nosaltres creiem fermement que els que veritablement formen la Societat de la Pau és el poble, perquè veu en la guerra el que veritablement és: l'assassinament col·lectiu del poble. Es per tenir-hi poca fe a l'actuació de les nacions allí representades discutint de pau i armant-se fins les dents per mar, terra i aire. Mentres hi hagin armes seran possibles guerres; i sinó es vol guerra, perquè fer armes? Creiem també en altres coses gairebé de més eficàcia internacional que la Societat de Nacions; per cas, la llengua internacional «Esperanto» que ha fet possible establir llaços espirituals entre homes de diferents raças i països. Si els que van allí representant les nacions anessin amb l'ànim decidit d'acabar la guerra, el primer que farien llurs respectius països seria una seriosa campanya contra la guerra. Però no és així; mentres el representant de determinat país fa consideracions més o menys brillants a l'entorn de la Pau, en la seva pàtria és varat un nou cuirassat o enllestit un nou model de canó o altre artefacte guerrier. Recordem que amb el pacte de París quedava abolit el mot «guerra», essent substituït pel d'exèrcit; però ens preguntem si l'Exèrcit pot servir per res més que la guerra. Felicitem des d'aquestes planes al conferenciant per la seva disertació, i a l'Associació per la bona pensada de donar a conèixer moltes valors inconegudes de nostra vila. Endavant i que és repeteixi sovint.

E. E.

van ésser copiades per tota la premsa, no foren rectificades pels seguidors del líder, la qual cosa demostra que aquestes eren el fidel reflex del pensament unànim de tots els dirigents lligaires.

XXX

## L'HUMOR EN VERS

ESCENES SUBMARINES

(Procediment Germans Williamson)

Una mabra molt trempada aliena en tot, va nedant. (L'escata blau-platejada, sota el sol és rutilant.) Prop del bocí d'escollera, començada ha temps ençà. l'hi dóna el crit una pedra.  
— Ola, nena! On s'ha d'anar?  
— Ja ho pots veure. Passejant. Fins que se'm clavi a la ganya, per l'astúcia d'un bergant, l'am que penja de la canya... I tu, «fragment d'escollera», com estàs? Que't trobes bé?  
— Ja ho crec, noia, de primera! Si m'escoltes t'ho diré. Es segur que passat festes uns obrers formant llegió, clavant i desclavant estres, faran de mí un port de debó... I allavors vindrà el desvari! Vaixells, magatzems de ví, ferrocarril secundari (d'Igualada fins aquí),

aeroport, cuirassats... Tot un poble que reneix! Vapors, velers i quillats amb els ventres plens de peix. Prou sofriment pels obrers que fins ara han passat gana; ganyaran fent de boters cent duros cada setmana. Aquí lliscant per l'asfalt (què París ni Buenos Aires) els «Rolls Royce» senyorials els usaran els drapaires...

La mabreta no pot més. S'allunya amb forta embranzida i ho conta tot a un gros peix, amb joia qu'apar follia. El peix gros diu al petit: — Au, a dormir, i «callanditu», i pensa mig ensopit: — Encara fa el viu el Musitu!

B. F.

## Formes de dictadures

Segons versions autoritzades, aparegudes en la premsa, la reunió convocada per la màxima autoritat eclesiàstica del país, ho serà per a fixar ben determinadament la posició política que adoptarà l'Església enfront dels problemes plantejats al nostre poble, i d'una manera clara, l'ajut oficial que donarà aquesta a tots aquells partits, el programa mínim dels quals sigui el de defensar el tot i per tot la continuació de la monarquia.

Creiem doncs que seria hora de que aquells catòlics que es diuen i se senten lliberals i demòcrates, sortissin en defensa de les seves diàfanos conviccions, proclamant la màxima llibertat, en el que es refereix a la tria de règim, ja que no hi cap manament que estatueixi a l'Església la declaració defensora d'una forma de govern determinat, entenen que totes les seves energies han d'encaminar-se a captar creients i no fer súbdits d'un regisme, sigui el que sigui.

Fins avui (deurien tenir-ho ben present els dirigents catòlics), en totes les campanyes fetes en pro de l'establiment d'una República, no hi ha hagut cap orador ni escriptor que hagi atacat, no tan sols durament sinó tampoc lleugerament, l'Església; l'única campanya que s'ha portat a cap i per cert ben superficialment ha sigut la de declarar que en la implantació de la propera República, portaria com, lògic i natural, la separació de l'Església i l'Estat, separació que és ben vista i aprovada per molts clergues.

Estem, doncs, convençuts que els guies catòlics, en cas de prosperar el desig del seu primat, cometaran una gran ensopegada, car llavors no hi haurà més remei que tots els que ens sentim republicans haurem de considerar com enemics de les nostres fermes conviccions, endemés dels partidaris de la corona, els partidaris d'una Església oficial uniformada.

P. B.